

[Ømann.]

et betydeligt handicap. Den skal først indhente mange års forsømmelser.

Men dernæst skal der jo ske andet og mere end en omordning. Den teknologiske udvikling, som vi har været vidne til, først og fremmest EDB, har skabt helt nye udgangspunkter og problemstillinger. Det, der forestår, er en omlægning til højere teknik, og en sådan omlægning medfører ikke i første omgang besparelser. Men den kræver anlæg og investeringer. På moderne dansk har man da også et andet ord for at spare, nemlig at planlægge, og vi står over for at skulle skabe et apparat, der mest økonomisk forvalter den tredjedel af nationalindkomsten, der passerer de offentlige kasser. Samtidig skal vi vist være klar over, at det ikke længere går an at byde befolkningen en service efter enevældens mønster.

Der er her flere gange fra forespørgernes side efterlyst en samlet plan. Jeg tror, det er vanskeligt at møde frem med en sådan færdig opbygget model. Det er vanskeligt blot at opstille generelle retningslinjer, som bliver andet end slagord, så længe de ikke er sat i relation til de enkelte opgaver, der jo er mangfoldige og mangeartede.

Man har diskuteret udflytning. Denne diskussion blev rejst ud fra egnsudviklingstanker, og det er da vist helt uforvarsligt at lade kommuner eller købstæder slås om stumper af statsadministrationen, som om det drejede sig om placering af militærkaserne. Udflytningsproblemet skal næppe løses gennem en formelig udflytning, men gennem en decentralisering — også det har man her været inde på — men decentralisering hører jo sammen med spørgsmålet om opbygningen af effektive lokale forvaltninger, og dette hænger igen sammen med endnu uløste problemer omkring regions- eller kommunestrukturen i videre forstand.

Men heller ikke decentraliseringstanken i sig selv er længere så indlysende. Data-maskinerne med landsomfattende kapacitet betyder jo, at der på visse felter går tendenser i modsat retning. Det vil vist derfor være for hurtigt i dag at opstille nogen færdig model for landets administration på længere sigt. Der er for meget, der er under voldsom ændring i disse år. Det er vigtigere, at man i det, man nu bygger op, sørger for, at der

er fleksibilitet, så at man ikke låser fast for nye muligheder.

Jeg tror, der er en generel ting, som man roligt kan fremhæve allerede nu. Der må opstilles et ændret uddannelsesprogram for dem, der skal ansættes i administrationen. Den mest benyttede uddannelse i dag for de højere stillinger er den juridiske embedseksamen, og jeg vil vove at påstå, at den simpelt hen ikke er relevant. Man kan naturligvis trøste sig med, at nogenlunde fornuftige mennesker kan lære sig deres område uanset eksamen. Man ser da også, at der er folk med helt andre uddannelser end den juridiske, der har klaret sig udmærket i statsadministrationen, men det ville dog vist være en fordel, om studieårene i højere grad kunne nyttiggøres.

Af det mere generelle vil jeg også gerne her påpege som en målsætning, at den aflastning for manuelle opgaver, som maskinteknikken jo vil betyde, gerne skulle medføre, at der blev råd til en mere individuel behandling af borgernes sager. Hovedeksemplet her er jo behandlingen af sociale sager. Men hvad det langsigtede angår, må vi vist nøjes med visse almindelige formuleringer af målsætningerne.

Lad mig i stedet vende mig til den mere konkrete nutid. Vi står, som økonomiministeren også har skildret det for os, i en omdannelsesproces på mange områder, og i denne proces har pressepolemik omkring administrationsrådet jo bidraget til at udsprede den myte, at administrationens ansatte ikke skulle være særlig interesserede i rationaliseringsbestrebelse. Det er min opfattelse, at denne påstand er i bund og grund urigtig, og det fremgik da også af økonomiministerens redegørelse. Det er berettiget, at man efter at have oplevet de mangfoldige udefra kommende og mange gange diletantiske rationaliseringsbestrebelse gennem de sidste 21 år bliver en smule skeptisk med hensyn til, hvad man nu senest kan finde på.

Fejlen har været den, at man ikke har bestræbt sig for at inddrage personalet fra nederst til øverst i rationaliseringsplanerne og gennemførelsen af omlægningerne. Det er symptomatisk, at administrationsrådets beretning i sin programklæring siger, at man vil holde nær kontakt med styrelsescheferne.